

EURÓPAI ÖSSZEHASONLÍTÓ KISEBBSÉGGUTATÁSOK KÖZALAPÍTVÁNY (EÖKIK) 1998

A TUDOMÁNY ÉS A POLITIKA METSZÉSPONTJÁBAN

Az 1990 után kialakult nemzetközi politika a Kelet-Közép-Európa országaiban élő népek számára is új helyzetet teremtett.

A változás Magyarországnak új lehetőségeket, új feladatokat hozott. Egyfajta revitalizációt az előző évek *“be nem avatkozás politikájával”* szemben.

Új nemzetközi és hazai jogi lehetőségek, kormányzati intézmények jöttek létre, s az ezekhez való alkalmazkodás további intézmények létrehozását tette lehetővé Magyarországon is, (pl. a Határon Túli Magyarok Hivatala).

Az Európai Összehasonlító Kisebbségkutatások Közalapítvány 1998-ban alakult Törzsök Erika, a Határon Túli Magyarok Hivatalának elnöke igazgatása alatt. Az Alapítvány Kuratóriuma: Csepeli György, Beke Kata, Bodor Pál, Izsák Lajos, Kiss Gy. Csaba, Komlós Attila, Kukorelli István, Orosz István, Pomogáts Béla, Romsics Ignác, Tolnay László.

Magyarország EU-hoz való csatlakozása idején (2004. május 1.) az EÖKIK volt az, amely döntő mértékben koordinálta a szomszédos országokban élő magyar kisebbségek viszonylatában folytatott *támogatási politikát*. Ebben a műhelyben készültek a háttér tanulmányok és fogantak meg az *eu-konform határmenti regionális fejlesztési programok*. Ezek közül legjelentősebb talán a 2004-ben keletkezett, Törzsök Erika és Réti Tamás által szerkesztett Szülőföld Program volt. A Közalapítvány ugyanakkor figyelemmel kísérte a Magyarországon, illetve a környező országokban folyó nacionalista mozgósítást, és 2010 szeptemberétől napi kisebbségi sajtófigyelést végzett.

A Közalapítvány a magyarországi nemzeti és etnikai kisebbségekkel, valamint a határon túli magyarsággal kapcsolatos olyan *közfeladatokat* lát el, amelyekről a Magyar Köztársaság Alkotmányáról szóló, többször módosított, 1949. évi XX. törvény 6. §-ának (3) bekezdése és a 68. §-a szerint *állami szervnek* kell gondoskodnia.

Az EÖKIK Alapító Okirata a kormányváltásokkal ugyan módosult, de a célokat tekintve alapvetően nem változott.

Az Intézmény feladata tehát

- a Magyarországgal szomszédos államokban kisebbségi helyzetben élő magyarsággal való együttműködés új lehetőségeit feltárni és megteremteni az oktatás, kultúra, gazdaság területein az autonómia és a szubszidiaritás érvényesítése jegyében, az európai uniós integráció keretei között
- a Magyarországon élő nemzeti és etnikai kisebbségek státuszát, finanszírozását rendezni.

CIVITAS EUROPICA CENTRALIS ALAPÍTVÁNY

A CEC Alapítványt 1996-ban alapították. Az EÖKiK megszűnése (2011) után – mintegy szellemi jogutódként – folytatta annak tevékenységét és kutatási projektjeit. A régió posztszocialista országainak EU-csatlakozása által teremtett helyzetben a CEC fő feladatának tekintette a közép- és kelet-európai régió gazdasági, politikai és társadalmi folyamatainak elemzését, tekintettel a régió EU-integrációjára. Az Alapítvány az adott helyzetben ezt fontosabbnak tartotta, mint valaha, tekintettel arra, hogy: *"Az EU nem állam, de sok szempontból egységgént működik, és hatalmas erő, amely jobbra teszi a világot. Az európai eszme pedig a demokrácia és a béke egyik fő mozgatórugója volt az elmúlt két generációban."* (Paul Krugman, Nobel-díjas közgazdász). Küldetésének teljesítése érdekében az Alapítvány kereste a szlovák és román „agytrösztökkel” való együttműködés lehetőségeit valamint a kapcsolódási pontokat a "Varratmentes Európa" létrehozását célzó közép- és kelet-európai intézményekkel és vállalkozásokkal. A terület- és településfejlesztési szempontok figyelembevétele mellett a civil társadalom erősítésével kívánta segíteni a horizontális integrációt. Hozzá kívánt járulni a határmenti régiók együttműködéséhez és újjáélesztéséhez (Európai Területi Együttműködési Csoportosulás, EGTC), valamint a román fejlesztési programjaihoz. E célok elérése érdekében oktatási, tudományos, kulturális és diszkriminációellenes feladatokat szervezett és hajtott végre, különös figyelmet fordítva a növekvő nacionalizmusra és a holokauszttagadás fokozódó jelenségére.